

Thema: Haviken en duiven - Conflict

Onderdeel 2: De menselijke tol van conflicten

Wanneer conflicten escaleren en in geweld uitmonden, krijgen sommige mensen een zwart-witkijk op de situatie, waarbij zij onderscheid maken tussen wat volgens hen "goed" en "kwaad" is. Waarom is deze tweezijdige benadering grotendeels irrelevant om de menselijke kant van conflicten in al zijn complexiteit te begrijpen?

Leerresultaten van dit onderdeel

Uw leerlingen zullen in staat zijn om:

- de ethische dimensie van conflicten te begrijpen
- een analyse te maken van soorten classificaties en simplificaties tijdens conflicten en de gevolgen ervan voor samenlevingen
- zich te realiseren hoe de menselijke dimensie en de mensenrechten tijdens gewelddadige conflicten in meer of mindere mate worden veronachtzaamd

Beschikbare bronnen

Bron 3: Posters, illustraties

Bron 4: Foto's, korte omschrijvingen

Bron 5: Tekstfragmenten, voorwerpen, kunstwerk

Bron 6: Schriftelijke fragmenten uit kinderliteratuur

Groepsactiviteit 1: Afschildering van de vijand

Propagandaposters waren een belangrijk instrument om mensen aan te moedigen de oorlog te steunen.

Verdeel de leerlingen in kleine groepjes en vraag hun de propagandaposters uit bron 3 te bekijken en te analyseren, aan de hand van de in de bron gegeven definitie van propaganda (of andere definities die je wellicht kent). Laat hen de volgende vragen beantwoorden:

- Welke overeenkomsten zie je tussen deze posters?
- Welk effect denk je dat de posters beogen te bereiken, en waarom?

Deze activiteit kan worden afgesloten door de leerlingen te laten nadenken en discussiëren over de vraag hoe het concept "vijanden" tegenwoordig wordt afgebeeld. Wie en wat wordt als "de vijand" beschouwd en hoe worden vijanden in de verschillende media afgeschilderd?

Groepsactiviteit 2: Burgers in de Tweede Wereldoorlog

Bij deze activiteit identificeren leerlingen verschillende groepen slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog. Zij zullen zich ook realiseren dat de oorlog alle delen van Europa op verschillende, maar vergelijkbaar tragische manieren heeft getroffen, en dit zal hun zienswijze op deze oorlog als een veelzijdig en grensoverschrijdend conflict verbreden.

Geef de leerlingen als uitgangspunt een beknopte definitie van "slachtoffer" (zie *definities*). Verdeel de klas vervolgens in kleine groepen, deel de afbeeldingen en korte teksten uit bron 4 op aparte vellen uit aan iedere groep en vraag hun de afbeeldingen aan de beschrijvingen te koppelen. Bespreek de resultaten in een klassikale discussie en vraag de leerlingen de definitie van "slachtoffer" die zij aan het begin hebben gekregen, opnieuw te bekijken. Laat hen kritisch nadenken over het concept van slachtofferschap en dit in een context plaatsen door andere categorieën zoals dader, redder en omstander te introduceren (zie *definities*). Praat met hen over het idee dat iedereen, ook wie als slachtoffer beschouwd wordt, het vermogen heeft om innerlijk weerstand te bieden en om blijf te geven van persoonlijke wilskracht.

Groepsactiviteit 3: Kinderen en oorlog - Ervaringen en percepties

Hoe gaan kinderen in conflictsituaties om met de gebeurtenissen om hen heen? Kinderen worden vooral getroffen door de angst, het lijden en de vernietiging die gewelddadige conflicten met zich meebrengen. Maar zij zijn ook uiterst kwetsbaar en beschikken niet over het vermogen om te begrijpen waarom een oorlog aan de gang is, wie de vijand is en waarom. Bij deze activiteit analyseren leerlingen visuele en schriftelijke bronnen die op verschillende manieren de kwetsbaarheid van kinderen in een oorlogssituatie laten zien.

Verdeel de leerlingen in kleine groepen. Geef aan sommige groepen bron 5 en aan de andere groepen bron 6. Vraag hun de bronnen te analyseren aan de hand van de volgende vragen (die ook bij het bronmateriaal zijn gevoegd) en als groep antwoorden te formuleren:

Bron 5:

- Wat toont het tekstfragment aan?
- Leg in één zin de betekenis en boodschap van ieder voorwerp uit.
- Welk(e) verband(en) kun je leggen tussen de vier elementen - de tekstfragmenten en de twee voorwerpen?

Bron 6:

- Welk conflict wordt in elk van de fragmenten behandeld?
- Hoe zou je het soort taalgebruik karakteriseren?
- Wat zijn de verschillen en de overeenkomsten tussen de teksten?

Organiseer een klassikale discussie waarbij de groepen die met bron 5 hebben gewerkt hun antwoorden presenteren aan de groepen die met bron 6 hebben gewerkt en om hun feedback vragen, en andersom. Vraag hun ter afsluiting van de discussie om een lijst op te stellen van de oorzaken en tekenen van de kwetsbaarheid van kinderen in conflictsituaties. Laat hen de antwoorden op het schoolbord schrijven terwijl de discussie zich ontspint.